

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Jeanette HedbergSocialdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet
Att: Statsråd Anna Tenje, Statsråd Johan Britz

Hemställan om ändringar i regelverket avseende graviditetspenning i syfte att Sverige ska uppfylla mödraskyddsdirektivet

Bakgrund

Arbetsdomstolen har i domen AD 2025 nr 57 prövat om två gravida lärare hade rätt till full lön under den tid då de var förbjudna att arbeta på grund av hälsorisker under Covid-19-pandemin.

Kommunerna har i enlighet med gällande lagregler (20 § andra stycket föräldraledighetslagen) inte betalat lön till arbetstagarna under den tid då de var förbjudna att arbeta. Arbetstagarna har i stället fått graviditetspenning från Försäkringskassan, vilket innebär en lägre ersättning. En ersättning som dessutom ger avsevärt lägre inkomster än den nivå som gäller för andra grupper med ofrivillig tjänstledighet som t.ex. sjukskrivna.

Arbetsdomstolen fann att artikel 11.1 i EU:s så kallade mödraskyddsdirektiv innebär att arbetstagarna har rätt till ersättning motsvarande full lön och att bestämmelsen ska anses ha direkt effekt gentemot kommunerna. Det trots att Sverige har valt att genomföra bestämmelsen genom en statlig ersättning, graviditetspenning inom ramen för socialförsäkringen. Kommunerna blev därför skyldiga att betala lön till de båda arbetstagarna motsvarande mellanskillnaden mellan graviditetspenningen och full lön. Kommunerna blev också skyldiga att betala diskrimineringsersättning, som dock jämkades till två tredjedelar eftersom kommunerna hade följt det svenska regelverket och fick anses ha agerat i god tro.

Konsekvenser av domen

Genom Arbetsdomstolens dom har det slagits fast att lagstiftaren har implementerat artikel 11.1 mödraskyddsdirektivet felaktigt. Detta har medfört att gravida arbetstagare har fått för låg ersättning från staten och att kostnaden för detta drabbar arbetsgivarna trots att man har följt gällande lagstiftning.

SKR, Sobona och de centrala fackliga organisationerna inom kommun- och regionsektorn hemställer att regeringen tillser att det snarast görs nödvändiga förändringar i lagstiftningen så att det svenska regelverket uppfyller kraven i mödraskyddsdirektivet och ger gravida som förbjuds att arbeta på grund av risker i arbetsmiljön ersättning via socialförsäkringen.

Staten bör också – till dess en tillfredsställande lagstiftning finns på plats – kompensera arbetsgivare för kostnader som de frivilligt eller på grund av framställda krav utger för att tillgodose att gravida får det inkomstskydd de har rätt till enligt mödraskyddsdirektivet. Parterna emotser en återkoppling.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Henriksson, Ordförande

Sobona – Kommunala företagens arbetsgivarorganisation

Per Nordenstam, VD

Sveriges Lärare

Anna Olskog, Ordförande

Svenska Kommunalarbetsförbundet

Malin Ragnegård, Ordförande

Vision

Veronica Magnusson, Ordförande

Akademikerförbundet SSR

Heike Erkers, Ordförande

Sveriges Läkarförbund

Sofia Rydgren Stale, Ordförande

Vårdförbundet

Sineva Ribeiro, Ordförande

AkademikerAlliansens representantskap

Anna Troberg, Ordförande